

Autoreferat

1. Imię i nazwisko: Aneta Bóldyrew

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe:

- tytuł magistra historii uzyskany 30 czerwca 1999 r. w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego. Praca magisterska pt. „Walerian Łukasiński w historiografii i pamiątkach polskich”, napisana pod kierunkiem prof. dra hab. Wiesława Pusia, otrzymała ocenę bardzo dobrą. Po zakończeniu studiów zostałam odznaczona medalem „Za chlubne studia”;
- stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie historii nadany 7 grudnia 2005 r. przez Radę Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego na podstawie rozprawy pt. „Matka i dziecko w rodzinie polskiej. Ewolucja modelu życia rodzinnego na ziemiach Królestwa Polskiego w latach 1795-1918”, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Jerzego Kukulskiego. Recenzentami rozprawy byli prof. dr hab. Wiesław Puś oraz prof. dr hab. Wiesław Caban.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

- od 1 września 2000 r. - asystent w Instytucie Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. J. Kochanowskiego w Kielcach Filii w Piotrkowie Trybunalskim (obecnie Uniwersytet Jana Kochanowskiego)
- od 1 października 2006 r. - adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach Filii w Piotrkowie Trybunalskim
- od 1 października 2010 r. - adiunkt w Katedrze Historii Wychowania i Pedeutologii Uniwersytetu Łódzkiego. Od 1 października 2012 r. pełnię funkcję kierownika Pracowni Historii Oświaty w Katedrze Historii Wychowania i Pedeutologii UŁ

4. Wskazane osiągnięcia wynikające z art. 16. Ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.):

- monografia: *Spółceństwo Królestwa Polskiego wobec patologii społecznych w latach 1864-1914*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016, ss. 370.

Praca przedstawiana do oceny jako rozprawa habilitacyjna jest monografią o charakterze historyczno-pedagogicznym. Porusza zagadnienia, które nie były dotychczas przedmiotem analiz historyków wychowania i historyków społecznych; jej oryginalność polega na podjęciu problemów dotychczas nieporuszanych albo marginalizowanych, wykorzystaniu licznych i zróżnicowanych kategorii źródeł oraz połączeniu metodologii badań historyczno-pedagogicznych z metodami badań idei, myśli i praktyk pedagogicznych.

Dysertacja dotyczy stosunku społeczeństwa Królestwa Polskiego w latach 1864-1914 do patologii społecznych, które w badanym okresie i współcześnie są uważane za szczególnie groźne, naruszające normy moralne, stanowiące zagrożenie dla ładu społecznego. Należą do nich: alkoholizm, prostytutka, dzieciobójstwo, porzucanie dzieci, aborcja, krzywdzenie i zaniedbywanie dzieci prowadzące do powstania grupy „dzieci ulicy” oraz demoralizacji i przestępczości nieletnich. Zasadniczym celem pracy było omówienie przyczyn i skali najpoważniejszych patologii społecznych oraz zanalizowanie opinii i poglądów społeczeństwa Królestwa Polskiego na temat ich uwarunkowań, przejawów i konsekwencji. Istotnym zadaniem badawczym było zrekonstruowanie inicjatyw społecznych o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i opiekuńczo-wychowawczym na rzecz osób najuboższych, opuszczonych, zaniedbanych, wykazujących zachowania patologiczne. Szczególnie wiele miejsca poświęcono różnym formom pomocy dzieciom i młodzieży, dotkniętym lub zagrożonym patologiami.

Zebrany materiał i ustalenia badawcze przedstawiono w układzie problemowym w sześciu rozdziałach. Rozdział pierwszy poświęcono omówieniu sytuacji ludności Królestwa Polskiego w realiach intensywnych przeobrażeń społeczno-gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem położenia najuboższych grup. Zwrócono uwagę na niedostateczny stan bezpieczeństwa socjalnego, fatalną zdrowotność ubogich i ograniczony dostęp do oświaty i kultury, skutkujący wysokim poziomem analfabetyzmu i deprivacji. W rozdziale drugim scharakteryzowano najbardziej popularne idee i doktryny, które wpływały na postawy intelektualistów i działaczy społecznych wobec ubóstwa i patologii społecznych, były źródłem konceptualizacji pojęć i programów. Omówiono zatem pozytywizm, socjalizm, społeczną naukę Kościoła, ruch higieniczny i eugenikę, teoretyczne podstawy i praktyczne implikacje dobroczynności, filantropii i pomocy społecznej oraz nowe koncepcje pedagogiczne.

Rozdział trzeci dotyczy alkoholizmu jako przejawu i przyczyny patologizacji życia społecznego, uwarunkowań, skali i skutków nałogowego pijaństwa. Opisano w nim także formy upowszechniania wiedzy na temat szkodliwości alkoholu, działalność towarzystw propagujących trzeźwość, społeczne i wychowawcze aspekty spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież oraz metody propagowania abstynencji wśród młodego pokolenia. Kolejny roz-

dział został poświęcony prostytucji. Przedstawiono w nim obszary dyskusji intelektualistów i publicystów na temat jej etiologii, konsekwencji i możliwości działań zapobiegawczych. Opisano problem przemocy seksualnej wobec dzieci jako jednej z przyczyn prostytucji nieletnich. Wiele uwagi poświęcono wychowaniu seksualnemu, uważanemu przez pedagogów, lekarzy, społeczników i działaczki ruchu kobiecego za najważniejszy środek zapobiegania prostytucji.

Rozdział piąty dotyczy dzieciobójstwa jako implikacji ubóstwa, deprecjonowania nieślubnych matek i ich dzieci, niskiego stanu oświaty i poziomu moralności. Omówiono w nim także próby zapobiegania dzieciobójstwu i porzuceniom dzieci poprzez otoczenie opieką kobiet w czasie porodu oraz formy opieki nad porzuconymi dziećmi. W ostatnim rozdziale przedstawiono postawy społeczeństwa wobec dzieci z najuboższych, zagrożonych demoralizacją środowisk, nazywanych „dziećmi ulicy”. Scharakteryzowano obszary działań profilaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych wobec pozbawionych właściwej opieki rodzicielskiej dzieci i młodzieży. Opisano liczne inicjatywy społeczne w tym zakresie, w tym działalność przytułków, ochronek, sal zajęciowych, ogrodów, kolonii letnich oraz placówek resocjalizacyjnych.

Podstawą źródłową pracy były materiały archiwalne i drukowane. Wykorzystano dokumenty administracji państwowej, w tym zasoby Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie, Archiwum Państwowego w Łodzi, Archiwum Państwowego m. st. Warszawy oraz materiały Archiwum Naukowego Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego. W grupie wykorzystanych źródeł drukowanych szczególnie ważną kategorię stanowi prasa. Kwerendą objęto prasę różnych środowisk i grup społecznych. Bogatym źródłem informacji było czasopiśmiennictwo fachowe – pedagogiczne, medyczne, higieniczne, prawnicze, ekonomiczne. Korzystano z wielu czasopism społeczno-kulturalnych, społeczno-naukowych, pism adresowanych do kobiet, periodyków wyznaniowych. W sumie wykorzystano 72 czasopisma i gazety. Analizie poddano ponad 900 artykułów, sprawozdań, doniesień prasowych. W szerokim stopniu skorzystano z kalendarzy, „Obzorów” i „Pamiętnych Kniżek” poszczególnych guberni oraz materiałów statystycznych, umożliwiających przeprowadzenie badań kwantytatywnych. Sięgnięto do materiałów pamiętnikarskich i epistolograficznych, publicystyki społecznej, literatury pięknej oraz monografii z przełomu XIX i XX w., autorstwa uczonych, w tym pedagogów oraz działaczy społecznych i oświatowych. Dotyczyły one ubóstwa i patologii społecznych, koncepcji działań opiekuńczych i wychowawczych oraz działalności dobroczynnej.

Wiodącą perspektywę metodologiczną pracy wyznaczała tzw. społeczna koncepcja historii wychowania. Podejmowana tematyka wpisuje się w założenia wynikającej z niej strategii badawczej, eksponującej znaczenie rozpatrywania związków między przebiegiem procesów wychowania a warunkami życia społecznego w określonej rzeczywistości historycznej. Złożoność podejmowanego zagadnienia spowodowała, że zasadne było sięgnięcie do ustaleń specjalistów z pokrewnych dyscyplin naukowych – pedagogów, historyków społecznych, historyków prawa i medycyny, literaturoznawców. Wzbogaciło to pracę o interdyscyplinarną refleksję nad badanymi zjawiskami.

Szeroka perspektywa badawcza, obfitość materiału źródłowego i znaczenie omawianych zagadnień sprawia, że wiele z podejmowanych problemów może stać się w przyszłości przedmiotem odrębnych analiz. Podanie w przypisach omawianej monografii licznych wskazywek źródłowych ułatwi zainteresowanym prowadzenie poszukiwań badawczych i może być inspiracją dla podjęcia nowych, interdyscyplinarnych i komparatystycznych studiów nad zagadnieniami problemów i zagrożeń społecznych na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX w. Kwestie te są istotne nie tylko dla historyków wychowania i pedagogów, ale także socjologów, historyków dziejów społecznych, historyków nauki, literaturoznawców. Jest to tym istotniejsze, że podejmowany w niniejszej pracy problem stosunku Polaków do patologii społecznych nie był dotychczas przedmiotem szerszej analizy.

Ukazanie, że związane z industrializacją i urbanizacją intensywne przemiany społeczno-ekonomiczne, demograficzne i kulturowe na przełomie XIX i XX w. obok pozytywnych konsekwencji niosły ze sobą polaryzację społeczeństwa, eskalację biedy i zjawisk dewiacyjnych miało na celu przedstawienie warunków wchodzenia społeczeństwa polskiego w nowość i trudności przebiegu procesów modernizacyjnych. Opisanie trudnych realiów życia społecznego, koncepcji rozwiązania najpoważniejszych problemów przez intelektualistów, przedstawienie aktywności działaczy społecznych i oświatowych w dobie zaborów służyło także ukazaniu prób tworzenia podstaw programu pracy społecznej, który mógłby być realizowany w ramach odrodzonego państwa. Akcje wspierania najuboższych, zaniedbanych, wykluczonych, inicjatywy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży były nie tylko budującym przykładem humanitaryzmu i solidaryzmu, ale stanowiły również prefigurację systemu opiekuńczego w niepodległej Polsce. Monografia ta może być zatem wykorzystana przez specjalistów badających edukacyjne i społeczne dzieje Rzeczypospolitej w okresie po 1918 r. W pracy przedstawiono także koncepcje teoretyków edukacji i rozważania zawarte w publicystyce społecznej. Formułując program przebudowy relacji społecznych teksty te upowszechniały nowe wizje i ideały, odgrywały ważną rolę w budowaniu klimatu sprzyjającego refleksji nad

kierunkami przemian społecznych i kształtowaniu postaw opinii publicznej wobec nieelitarnych środowisk. W trudnym okresie braku własnej państwowości stymulowały aktywność na polu opieki i edukacji stając się „szkołą myślenia obywatelskiego” i propagatorem obywatelskiego etosu na gruncie pracy społecznikowskiej. Na początku XX w. pedagodzy, działacze społeczni i oświatowi postulowali odejście od paternalistycznych form pomocy i wspierali działania samopomocowe. Ich wypowiedzi na temat działań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych w kontekście zapobiegania zjawiskom patologicznym i wzmacniania procesów modernizacji społecznej są ważnym dziedzictwem polskiej pedagogiki. Przedstawienie tych zagadnień może być źródłem wiedzy i inspiracji dla badaczy dziejów myśli społecznej.

Warto także wskazać, że rekonstrukcja społecznikowskich działań opiekuńczych, wychowawczych, resocjalizacyjnych, edukacyjnych i socjalnych na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych w lokalnych środowiskach może służyć wzmacnianiu dziedzictwa kulturowego tych środowisk. Przypomnienie działalności zasłużonych, a często zapomnianych współcześnie organizacji i placówek działających na przełomie XIX i XX w. w wielkich i małych miastach, w osadach przemysłowych i na wsiach może być zatem wykorzystane w szkolnej i pozaszkolnej edukacji historycznej.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Zdecydowana większość moich publikacji dotyczy problemów mieszczących się w obszarze historii społecznej oraz historii oświaty i wychowania na ziemiach polskich w XIX i pierwszych dekadach XX w. W sumie po obronie pracy doktorskiej opublikowałam 46 artykułów (z czego 4 to teksty współautorskie) oraz 6 recenzji i artykułów recenzyjnych. Jednym z najważniejszych przedmiotów moich badań jest wychowanie w rodzinie na ziemiach polskich w XIX i na początku XX w. Analizowałam kwestie życia rodzinnego Polaków w okresie zaborów ze szczególnym uwzględnieniem funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny nuklearnej, roli matki jako organizatorki życia rodzinnego, opiekunki i wychowawczyni dzieci oraz statusu kobiety i dziecka w środowisku domowym i życiu społecznym. Zagadnienia te były przedmiotem mojego zainteresowania w czasie przygotowywania rozprawy doktorskiej i w późniejszym okresie. Wiele uwagi poświęciłam zbadaniu czynników w największym stopniu wpływających na przemiany życia rodzinnego. Analizowałam zjawisko macierzyństwa badając także to, w jakim stopniu ewolucja modelu rodzicielstwa kobiet wpłynęła na modyfikację hierarchii autorytetów w przestrzeni wewnątrzrodzinnej, jakie miała znaczenie w przemianie roli ojca w rodzinie oraz jak determinowała przeobrażenia relacji międzypokoleniowych. Przedmiotem moich zainteresowań były także szczegółowo

badane warunki materialnej i emocjonalnej egzystencji dzieci, cele, metody oraz środki wychowania i edukacji w środowisku rodzinnym, sposoby spędzania czasu wolnego rodzin. Zagadnienia te zostały omówione w monografii *Matka i dziecko w rodzinie polskiej. Ewolucja modelu życia rodzinnego w latach 1795-1918*, Warszawa 2008, ss. 380. Podstawą książki była rozprawa doktorska, ale w monografii w stosunku do dysertacji znacznej zmianie uległ zakres poruszanych problemów. Materiały zebrane przy okazji opracowywania tekstu pracy doktorskiej zostały uzupełnione i poddane analizie z nowej perspektywy badawczej. Pozwoliło to na rozszerzenie tekstu o wiele zagadnień szczegółowych oraz zastosowanie nowych rozwiązań metodologicznych. W monografii wykorzystano w szerszym stopniu ustalenia historiografii i aparat naukowy z zakresu historii wychowania.

Problemy wychowania w rodzinie i obyczajowości życia rodzinnego omawiałam także na łamach kilku artykułów, m.in. w: *Zmiana wizerunku ojca w rodzinie polskiej w wyższych grupach społecznych w XIX i na początku XX w.*, [w:] *Stereotypy i wzorce męskości w różnych kulturach świata*, red. B. Płonka-Syroka, Warszawa 2008, s. 155-179; *Wychowanie patriotyczne w polskiej rodzinie ziemiańskiej w latach 1864-1914. Wizje i rzeczywistość, tradycja i przemiany*, [w:] *Z dziejów polskiej kultury i oświaty od średniowiecza do początków XX wieku*, red. K. Jakubiak, T. Maliszewski, Kraków 2010, s. 405-422; *Między tradycją a nowoczesnością. Polskie ziemianki o etosie życia rodzinnego w dobie zaborów*, „Studia nad Rodziną” 2011, nr 1-2, s. 255-271. W tekstach tych omawiałam funkcjonowanie rodzin z wyższych warstw – ziemiaństwa, burżuazji i inteligencji. W odniesieniu do owych elitarnych grup społecznych badałam także kwestie wprowadzania dorastających dzieci w świat dorosłych oraz mechanizmy doboru małżeńskiego. Zagadnieniom tym poświęciłam artykuł *Obyczajowe aspekty kojarzenia małżeństw w rodzinie polskiej w wyższych grupach społecznych w drugiej połowie XIX i na początku XX w.*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 2010, t. 11, s. 21-42. Kwestie obyczajowości oraz tanatologii w perspektywie historyczno-pedagogicznej poruszałam w pracy *„Zgastaś nam córko, skarbie drogi”. Tęsknota, żal, rozpacz po śmierci dziecka w rodzinie polskiej w XIX i na początku XX wieku*, [w:] *Tęsknota. Społeczno-kulturowe mechanizmy kreowania emocji*, red. B. Płonka-Syroka, J. Radziszewska, Wrocław 2010, s. 183-196.

Dyskusji na temat pozycji, struktury i funkcji rodziny, toczącej się w Europie i Stanach Zjednoczonych w XIX i pierwszych dekadach XX poświęcony jest artykuł *Maltuzjanizm i neomaltuzjanizm a koncepcja rodziny w polskiej myśli społecznej u schyłku XIX i w pierwszych dekadach XX w.*, „Społeczeństwo i Rodzina” 2012, nr 30, s. 98-108. Skoncentrowano się w nim na postawach wobec koncepcji kontrolowania dzietności, problemach za-

kresu ingerencji w życie rodziny (zwłaszcza jej funkcji prokreacyjnej) i wartościowania ludzkiego życia kategoriami eugenicznymi oraz stosunku do pomagania najuboższym. Poglądów przedstawicieli środowiska ekonomistów z Królestwa Polskiego i Galicji na zadania rodziny dotyczy tekst *Rola i funkcje rodziny w pismach polskich ekonomistów na przełomie XIX i XX w.* (artykuł przyjęty do druku przez redakcję czasopisma „Wychowanie w Rodzinie” 2015, t. XII).

Kolejnym przedmiotem poddawanych przeze mnie analizie są kwestie wychowania i socjalizacji dzieci i młodzieży oraz rodziny jako środowiska wychowawczego w niższych warstwach społecznych na ziemiach polskich w dobie zaborów. Przebieg procesów wychowania w środowisku robotniczym zanalizowałam w artykule pt. *Dziecko w rodzinie robotniczej w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w. Warunki życia i normy wychowania*, „Wychowanie w Rodzinie” 2013, t. VII, s. 181-213. W tekście tym, który uważam za jeden z istotniejszych w moim dorobku, omówiłam także źródła i metody w badaniach historyczno-pedagogicznych rodzin robotniczych. W artykule *Obraz i rola dziecka w piśmiennictwie Królestwa Polskiego na początku XX w.*, „Przegląd Pedagogiczny” 2012, nr 1, s. 154-168 przedstawiłam przemiany sposobu kreacji obrazu dziecka i dzieciństwa w polskim piśmiennictwie na początku XX w. Zmiany te wiązały się z dążeniem publicystów do uświadomienia opinii publicznej roli młodego pokolenia w procesie modernizacji społeczeństwa oraz rozbudzenia poczucia odpowiedzialności za los dzieci z zaniedbanych społecznie i wychowawczo środowisk. Najtrudniejszym problemom dzieciństwa poświęciłam tekst *Dzieciństwo w rodzinie patologicznej. Obszary i kierunki dyskusji publicystycznej w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w.*, [w:] *Oblicza trudnego dzieciństwa. Konteksty rodzinno-edukacyjne*, red. M. Cywińska, Poznań 2014, s. 193-208. Dyskusji na temat zakresu ingerencji, kontroli i wspierania rodziny w obszarze jej działań opiekuńczych i wychowawczych dotyczy artykuł *Problem ingerencji państwa i społeczeństwa w wychowanie dziecka w rodzinie w publicystyce Królestwa Polskiego na przełomie XIX i XX w.*, [w:] *Problemy opiekuńczo-wychowawcze w polskim czasopiśmiennictwie. Przeszłość i teraźniejszość*, red. R. Bednarz-Grzybek, M. Hajkowska, Lublin 2015, s. 97-118 (współautorstwo - Joanna Sosnowska). Rozwijam badania nad działaniami opiekuńczymi wobec dzieci w trudnym położeniu, w tym dzieci ubogich, zaniedbanych i osieroconych. Zagadnień opieki nad dziećmi w Łodzi w czasie I wojny światowej i w okresie międzywojennym dotyczą artykuły: *Troska o dziecko i jego potrzeby w działaniach Wydziału Opieki Społecznej Zarządu miasta Łodzi w okresie międzywojennym*, „Kultura i Wychowanie” 2014, nr 8, s. 21-34 oraz *Inicjatywy łódzkiego Kościoła rzymskokatolickiego w sferze opieki nad dziećmi w latach 1914–1918 na przykładzie Towarzystwa*

Schronisk św. Stanisława Kostki, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 2015, t. 16, s. 39-63 (oba teksty zostały napisane wspólnie z Joanną Sosnowską). W druku znajdują się moje artykuły *Reformatorskie koncepcje działań oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci zaniedbanych w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w. na tle rozwiązań europejskich*, „Biuletyn Historii Wychowania” 2015, nr 33 oraz *Opieka i wychowanie dzieci osieroconych w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w.* (tekst oddany do druku w pracy zbiorowej, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej).

W obszarze moich zainteresowań badawczych znajdują się również problemy fizycznego i zdrowotnego wychowania dzieci i młodzieży. Zagadnienie to było bardzo istotne, bowiem w drugiej połowie XIX w. w Królestwie Polskim w obliczu inercji władz zaborczych ciężar troski o zdrowie i prawidłowy rozwój fizyczny, podobnie jak dbałość o edukację, przejęło na siebie społeczeństwo. Szczególną rolę wyznaczano w tym zakresie rodzinie oraz organizacjom społecznym. Działacze społeczni i oświatowi wiele uwagi poświęcali upowszechnianiu wiedzy na temat wychowania fizycznego i zdrowotnego; postulat dbałości o prawidłową biologiczną kondycję młodego pokolenia stał się jednym z elementów programu „pracy organicznej”. Problemom tym poświęciłam kilka artykułów, m.in. *Problematyka zdrowia i higieny młodzieży szkolnej w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w. na łamach czasopism medycznych*, [w:] *Czasopiśmiennictwo XIX i początków XX wieku jako źródło do historii edukacji*, red. I. Michalska, G. Michalski, Łódź 2010, s. 235-251; *Zdrowie i higiena dziewcząt i młodych kobiet na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. Zalecenia a rzeczywistość*, „Nowiny Lekarskie” 2010, nr 2, s. 137-145; *The Discourse on Sexual Education in the Social, Health and Educational Press of the Kingdom of Poland at the Beginning of the 20th Century*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 2014, nr 15, s. 97-116. Lekarze, higieniści, działacze oświatowi bardzo wiele pisali o prawidłowym pożywieniu dzieci, jego zdrowotnym, wychowawczym, socjalizacyjnym i obyczajowym wymiarze. Zagadnieniom tym poświęciłam kilka tekstów, m.in. *Pożywienie dzieci i młodzieży w rodzinie polskiej w latach 1795-1918*, [w:] *Region, kraj, świat. Studia ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Tadeuszowi Olejnikowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. J. R. Budziński, Piotrków Trybunalski 2005, s. 385-395; *Poradniki i czasopisma jako źródła postulatywne do badań nad pożywieniem dzieci i młodzieży na ziemiach Królestwa Polskiego w latach 1795-1914 (perspektywa społeczno-kulturowa i zdrowotno-wychowawcza)*, „Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej” 2013, s. 5-18 oraz artykuł popularno-naukowy „*Od łakomstwa strzeż was Boże!*”, czyli o pożywieniu dzieci i młodzieży w XIX i na początku XX w., „Mówią Wieki” – Kuchnia XIX-wieczna, nr 4, 2010, s. 40-44. Uznaję go za mój skromny, ale istotny wkład

w popularyzację wiedzy na temat dziecka i dzieciństwa oraz kultury życia codziennego polskich rodzin w dobie zaborów.

Następnym nurtem moich badań są inicjatywy społeczne w zakresie działalności opiekuńczo-wychowawczej i socjalnej na rzecz osób ubogich, opuszczonych, zagrożonych lub dotkniętych patologiami. W swych tekstach poddawałam analizie opinie i postawy społeczeństwa polskiego wobec zagrożeń i problemów społecznych w okresie szczególnie intensywnych przemian społeczno-gospodarczych i kulturowych w okresie postyczniowego półwiecza. Pisałam o tym m.in. w artykułach *Czasopisma lekarskie i higieniczne na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX w. jako źródło do badań nad patologiami społecznymi (na przykładzie prostytucji)*, „Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej” 2011, t. IX, s. 187-213; *Społeczne inicjatywy na rzecz walki z patologiami w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w.*, „Studia Gdańskie” 2012, t. XXXI, s. 245- 263, „Oświata i moralność”. *Prawnicy o roli oświaty w procesie modernizacji społeczeństwa polskiego na łamach czasopism prawniczych i społeczno-kulturalnych na przełomie XIX i XX w.*, [w:] *Addenda do dziejów oświaty. Z badań nad prasą XIX i początków XX wieku*, red. I. Michalska, G. Michalski, Łódź 2013, s. 131-147 oraz *Kobiety wobec ubóstwa i patologii społecznych. Analiza problemu w świetle publicystyki Królestwa Polskiego na przełomie XIX i XX w.*, [w:] „Obywatelki na obcasach”. *Kobiety w życiu publicznym (XIX-XXI w.)*, red. U. Kozłowska, T. Sikorski, A. Wątor, t. II, Ra-dzymin - Warszawa 2016, s. 13-31.

Przedmiotem moich penetracji naukowych były również poglądy na kwestie społeczne, oświatowe i wychowawcze wybitnych polskich intelektualistów i działaczy oświatowych. Na ten temat opublikowałam teksty *Edukacja – demokratyzacja – modernizacja. Koncepcje reform systemu oświatowego Mariana Falskiego i ich aktualność*, „Ruch Pedagogiczny” 2014, nr 3, s. 23-28 oraz *Problemy patologii społecznych w publicystyce Bolesława Prusa*, [w:] *W stulecie śmierci Jana Władysława Dawida*, red. H. Markiewiczowa, Warszawa 2014, s. 129-137. Artykuł *Znaczenie pedagogicznych i społecznych koncepcji Jana Władysława Dawida w budowaniu etosu polskiej inteligencji na przełomie XIX i XX w.* został przyjęty do druku (tekst w pracy zbiorowej, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego). Interesowałam się działalnością oświatową, publicystyczną i naukową Zofii Daszyńskiej-Golińskiej. Jej koncepcjom społecznym poświęciłam teksty *Próba popularyzacji zachodnioeuropejskich teorii i wzorców kulturowych w piśmiennictwie naukowym i publicystyce Zofii Daszyńskiej-Golińskiej*, [w:] *Aktywność publiczna kobiet na ziemiach polskich. Wybrane zagadnienia*, red. T. Pudłocki, K. Sierakowska, Warszawa 2013, s. 109-125 oraz *Problem prostytucji w pi-*

śmiennictwie Zofii Daszyńskiej-Golińskiej, [w:] *Miłość sprzedajna*, red. B. Płonka-Syroka, K. Marchel, A. Syroka, Wrocław 2014, s. 275-284.

Wśród podejmowanych przeze mnie problemów naukowych wyróżnić należy także zagadnienia popularyzacji nauki. Kwestiom tym poświęciłam m.in. artykuł *Działalność wydawnictwa M. Arcta na rzecz popularyzowania wiedzy na początku XX w. na przykładzie serii „Książki dla Wszystkich” i „Biblioteczki Dzieł Społeczno-Ekonomicznych”*, [w:] *Działalność instytucji wydawniczych na rzecz oświaty i edukacji w XIX i początkach XX wieku*, red. I. Michalska, G. Michalski, Łódź 2014, s. 47-58. Zagadnień tych dotyczącą częściowo artykuły o Walerianie Łukasińskim, dotyczące sposobów obrazowania tej postaci w historiografii, tworzenia „biografii legendy” i jej popularyzacji w polskiej kulturze historycznej. Są to teksty *Rzeczywistość czy imaginacja? „Biografia legendy” Waleriana Łukasińskiego w pamiętnikach i historiografii doby romantyzmu*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 2011, t. 12, cz. 2, s. 27-60 oraz *Portret bohatera. Postać Waleriana Łukasińskiego w historiografii i edukacji historycznej w latach 1900-1939*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 2012, t. 13, s. 45-77. Celem artykułu *Edukacyjne walory „powieści sowizdrzalskiej”. Literatura kramarska i brukowa w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w. i jej wydawcy*, [w:] *Oświatowe i edukacyjne aspekty działalności wydawniczej w XIX i na początku XX w.*, red. I. Michalska i G. Michalski, Łódź 2016 s. 99-112 było przybliżenie problemu literatury przeznaczonej dla nieelitarnego kręgu czytelników. W tekście tym, omawiając edukacyjne znaczenie literatury przeznaczonej dla mniej wyrobionego odbiorcy, przez wiele dekad deprecjonowanej, a we współczesnej humanistyce uznawanej za wartościową kategorię źródłową podkreśliłam jej przydatność w badaniach nad historią edukacji i wychowania oraz historią życia codziennego.

Zajmuję się także problematyką edukacji historycznej. Tekst *Historia rodziny w szkolnej i pozaszkolnej edukacji historycznej*, [w:] *Historia ludzi. Historia dla ludzi. Krytyczny wymiar edukacji historycznej*, red. I. Chmura-Rutkowska, E. Głowacka-Sobiech, I. Skórzyńska, Kraków 2013, s. 113-128 uważam za swój głos w ważnej dyskusji na temat roli tego obszaru edukacji w życiu społecznym i kulturze współczesnej Polski. W artykule tym opisałam możliwości i korzyści płynące z włączenia na różnych szczeblach kształcenia historii rodziny jako kategorii badań nad przeszłością. Uwzględnienie tego aspektu wymaga przybliżenia podstawowych kwestii, związanych m.in. z tym, jak w perspektywie historycznej zmieniała się definicja rodziny i jej rzeczywisty model, jakie funkcje i zadania realizowała, jakie wartości jej przypisywano, jak zmieniał się status jej członków. Wielkie możliwości w aspekcie kształcącym, poznawczym i wychowawczym łączą się z uwzględnieniem badań nad rodziną w perspektywie historyczno-socjologicznej i pedagogicznej. Szczególnie cenne jest prowa-

dzenie przez uczniów w ramach szkolnej i pozaszkolnej edukacji historycznej badań nad dziejami własnej rodziny. Studia nad przeszłością rodziny, gromadzenie i opracowanie pamiątek rodzinnych, refleksja nad epistemologicznym wymiarem źródeł, prowadzenie badań z wykorzystaniem *oral history*, spisywanie własnych wspomnień może stanowić wartościowy obszar edukacji historycznej już wśród kilkuletnich dzieci i być rozwijany na kolejnych etapach kształcenia. Obecnie rozwijam ten nurt badań. Oddałam do druku tekst, przygotowany w związku z organizowanym przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu sympozjum „Pamięć w pedagogice” pt. *Pamięć o dziejach „małej ojczyzny”. Edukacyjne i wychowawcze walory historii regionalnej i lokalnej.*

W swoich badaniach zajmuję się także zagadnieniami sytuacji dzieci w Polsce w czasie II wojny światowej, warunków ich życia, edukacji i wychowania. Problematykę tę, wykraczającą poza główny obszar moich zainteresowań, podejmowałam kilkakrotnie koncentrując się na konsekwencjach dzieciństwa zdeterminowanego przez wojnę w wymiarze indywidualnym i społecznym. Zjawisko społeczno-edukacyjno-rozwojowe, jakim jest „wojenne dzieciństwo” i losy „dzieci wojny” badałam z perspektywy historyczno-pedagogicznej, uwzględniając także wiedzę, metodologię i aparat pojęciowy psychologii i socjologii. W swych tekstach analizowałam zagadnienia związane z sytuacją dziecka, będące przedmiotem zainteresowania polskiej historiografii z zakresu historii wychowania, starając się jednocześnie wskazać zagadnienia dotychczas sporadycznie analizowane. Podejmowanie tych kwestii wynikało z mojego przeświadczenia o szczególnym znaczeniu tej problematyki. W swych publikacjach zwracałam uwagę, iż badanie warunków wychowania i socjalizacji dzieci dotkniętych traumą wojny może pomóc ukształtować bardziej refleksyjny społeczny stosunek do wydarzeń II wojny światowej, ale także lepiej zrozumieć przemiany zachodzące w życiu społecznym w powojennych dekadach, relacje między społeczeństwem a władzą, transpozycje mentalnościowe. Problemy te omówiłam w tekstach: *Sytuacja dziecka na ziemiach polskich w czasie II wojny światowej w historiografii z zakresu historii wychowania*, [w:] *Волинь і волиняни у Другій світовій війні*, М. М. Кучерепа, Луцьк 2012, s. 754-760 oraz *Education and Socialization of Polish Children During World War II – Sources, Methods and the Areas of Activity of the Historians of Education*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 2013, t. 14, s. 163-182. Dwukrotnie prezentowałam te zagadnienia w czasie konferencji naukowych, podkreślając m.in. znaczenie rozszerzenia możliwości badawczych nad „wojennym dzieciństwem” poprzez uwzględnienie perspektyw wyznaczanych przez historiografię postmodernistyczną, eksponujących wartość podmiotowego traktowania zapisów zmiennych i ulotnych wrażeń, subiektywnych spostrzeżeń. Tego rodzaju badania wymagają reorientacji epistemo-

logicznej i sięgnięcia po nowe kategorie źródeł, np. źródła wywołane, audiowizualne, literaturę piękną. Kwestie te referowałam w wystąpieniu *Dzieciństwo w Polsce w czasie II wojny światowej jako przedmiot badań historii wychowania i psychohistorii*, wygłoszonego podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wyzwania, nadzieje, perspektywy – dzieciństwo i młodość w Polsce w czasach przełomów (1918-1989)” na Uniwersytecie Gdańskim w listopadzie 2014 r. W swych tekstach i wystąpieniach konferencyjnych postulowałam także wykorzystanie metodologii opartej na psychohistorii, otwierającej nowe możliwości w studiach nad procesami socjalizacji i wychowania pokolenia dotkniętego tragicznymi doświadczeniami wojny.

Większość pisanych przeze mnie w ostatnich latach tekstów mieści się w tematyce znaczenia edukacji, oświaty i wychowania w procesie modernizacji życia społecznego na ziemiach polskich w XIX i pierwszych dekadach XX w. Moje poszukiwania naukowe wpisują się w obszary badawcze łódzkiego środowiska historyków wychowania. Jedną z najważniejszych kategorii wykorzystywanych przeze mnie źródeł jest czasopiśmiennictwo. Korzystanie z tej grupy źródeł pozwala na dogłębną rekonstrukcję procesów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i jest tradycją badań Katedry Historii Wychowania i Pedagogiki UŁ, kierowanej przez dra hab. prof. UŁ Grzegorza Michalskiego.

Publikowanie tekstów w pracach zbiorowych oraz periodykach naukowych (w większości znajdujących się na liście B, jedno – „Ruch Pedagogiczny” - na liście C) wiązało się z możliwością upowszechnienia wyników moich badań. Podobną rolę spełniało uczestnictwo w konferencjach naukowych, podczas których prezentowałam rezultaty swoich naukowych dociekań. Od czasu uzyskania stopnia naukowego doktora brałam udział w 37 krajowych, międzynarodowych i zagranicznych konferencjach naukowych; uczestniczyłam m.in. w konferencjach organizowanych przez uniwersytety i instytucje naukowe w Düsseldorfie, Łucku, Magdeburgu, Warszawie, Poznaniu, Toruniu, Gdańsku, Wrocławiu, Łodzi, Lublinie. Wykaz konferencji i wygłaszanych podczas nich referatów znajduje się w załączniku nr 6, cz. II.

Współprzewodniczyłam obradom w sekcji na Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Wyzwania naukowe i dydaktyczno-organizacyjne Wydziałów Nauk i Zdrowiu w Polsce”, zorganizowanej przez Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu 25-26 czerwca 2010 r. Byłam również współprzewodniczącym obrad w sekcji podczas Konferencji Naukowej „Działalność oficyn wydawniczych na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty w XIX i XX wieku” w Łodzi 15-16 października 2012 r. oraz II Konferencji Naukowej „Działalność oficyn wydawniczych na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty w XIX

i XX wieku” w Łodzi 15-16 października 2014. Obie konferencje zorganizowała Katedra Historii Wychowania i Pedagogiki UŁ.

Cenna była dla mnie także możliwość uczestnictwa w zebraniach i seminariach naukowych i prezentowania podczas nich swoich ustaleń i planów badawczych. Brałam udział w takich spotkaniach w Katedrze Historii Wychowania i Pedagogiki UŁ, Katedrze Historii Społeczno-Gospodarczej Instytutu Historii UŁ, Łódzkiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, Komisji Historii Kobiet Polskiej Akademii Nauk w Warszawie oraz Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Aktywność w tym zakresie wiąże się z moim członkostwem w organizacjach i towarzystwach naukowych - Polskim Towarzystwie Historycznym, Zespole Badawczym Historii Kobiet Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk, Komisji Historii Kobiet Zarządu Głównego PTH, Die Deutsch-Polnische Gesellschaft für Geschichte der Medizin/ Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Historii Medycyny (szczegółowy wykaz - załącznik nr 6, cz. II). W 2015 r. uczestniczyłam też w projekcie naukowo-wydawniczym „Obywatelki na obcasach”, realizowanym pod naukowym patronatem Uniwersytetu Szczecińskiego; w skład Komitetu Naukowego wchodził prof. dr hab. Adam Wątor, dr hab. prof. US Tomasz Sikorski, dr hab. Urszula Kozłowska.

Moje prace były wielokrotnie cytowane w polsko-, angielsko- i litewskojęzycznych tekstach specjalistów z różnych dyscyplin naukowych – historyków, pedagogów, socjologów, literaturoznawców, antropologów kulturowych, lekarzy¹. Mój indeks Hirscha wynosi 8.

¹ Moje prace były cytowane m.in. w: *Women and the Family in the Post-Soviet States, Central and Eastern Europe: Select List of Recently Acquired Titles in the University of Chicago Library* (December 2004); I. Lewandowska, *Historia najnowsza a inne dyscypliny i subdyscypliny badawcze. Zarys problematyki*, [w:] *Granice dyscyplinarne w humanistyce*, red. J. Kowalewski, W. Pasek, M. Śliwa, Olsztyn 2006; T. Pudłocki, *Iskra światła czy kopcząca pochodnia? Inteligencja w Przemysłu w latach 1867-1939*, Kraków 2009; A. Chatziannidi, *Tożsamość i pleć kulturowa. O kobiecej postaci literackiej w greckiej oraz polskiej literaturze romantycznej*, (rozprawa doktorska), Poznań 2010; B. Więckiewicz, *Zmiana wartości dziecka w rodzinie w procesie przemian społeczno-gospodarczych*, [w:] *Rodzina, wartości, przemiany*, red. M.E. Ruszel, Stalowa Wola-Rzeszów 2010; P. Szukalski, *Relacja urodzeń noworodków płci żeńskiej i męskiej w czasie i przestrzeni*, „Wiadomości Statystyczne” 2010, nr 12; J. Szablińska, *Doświadczenie macierzyństwa w XIX wieku*, „Wychowanie w Rodzinie” 2011, nr 1; M. Krawczyński, *Ząbkowanie – fizjologia czy istotny problem pediatryczny wymagający interwencji terapeutycznej?*, „Pediatria Polska” 2011; M. Nawrot-Borowska, *Nauczanie domowe na ziemiach polskich w II połowie XIX i początkach XX wieku – zapatrywania teoretyczne i praktyka*, Bydgoszcz 2011; eadem, *Zabawy dzieci na wsi polskiej w II połowie XIX i na początku XX wieku w świetle literatury pamiętnikarskiej*, „Przegląd Pedagogiczny” 2011, nr 2; eadem, *Przed narodzinami. Powinności kobiety brzemiennnej w świetle poradników z końca XIX i początku XX w.*, „Studia Gdańskie” 2011, t. XXVIII; eadem, *Higiena małego dziecka w świetle poradników z początku XX wieku*, „Przegląd Pedagogiczny” 2012, nr 1; eadem, *Sprawy tajemne i nieczyste. Rola rodziny w wychowaniu seksualnym dzieci w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku w świetle poradników. Zarys problematyki*, „Wychowanie w Rodzinie” 2013, nr 1; eadem, *Dom czy szkoła? Wady i zalety nauczania domowego i szkolnego na ziemiach polskich w II połowie XIX i na początku XX wieku*, „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce” 2013, nr 4; M. Krawczyński, T. Sioda, S. Silska, *Mamka i jej rola w ewolucji sposobów żywienia niemowląt*, „Pediatria Polska” 2012, t. LXXXVII; T. Budrewicz, *Zasada "3P": o czym milczą rodziny w powieści pozytywizmu?*, „Napis” 2012; B. Płonka-Syroka, A. Szlagowska, J. Stacherzak-Raczkowska, A. Patyk, *Zjawisko antykoncepcji w perspektywie społecznej i historycznej*, Wrocław 2012; R. Griškaitė, *Emilijos Beniovskytės-Vrublevskienės (Emilia z Beniowskich Wróblewska, 1830-10-05–1886-12-23) dienoraščiai*

Należałam do redakcji „Piotrkowskich Zeszytów Historycznych” (sekretarz redakcji, czasopismo na liście B) i recenzentów „Kwartalnika Historycznego” (czasopismo na liście ERIH). Wchodzę w skład grona ekspertów Narodowego Centrum Nauki (recenzowałam wnioski o grant w ramach konkursu Preludium).

Za wyróżniające osiągnięcia naukowe byłam kilkakrotnie nagradzana. W 2006 i 2009 r. otrzymałam nagrody indywidualne Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, odpowiednio trzeciego i drugiego stopnia. W 2015 r. za działalność naukową otrzymałam nagrodę indywidualną drugiego stopnia Rektora Uniwersytetu Łódzkiego.

W 2016 r. otrzymałam Grant Dziekana Nauk o Wychowaniu UŁ. Temat realizowanego zadania naukowo-badawczego: *W trosce o ubogich i wykluczonych. Społecznicy, duchowni, intelektualiści w Królestwie Polskim wobec problemów i zagrożeń społecznych w latach 1864-1914*.

Kierunki mojej działalności naukowej wiążą się z tematyką prowadzonych przeze mnie zajęć dydaktycznych. Pracując w Instytucie Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach Filii w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2000-2010 prowadziłam zajęcia dla studentów Wydziału Filologiczno-Historycznego i Wydziału Nauk Społecznych. Opracowałam programy i prowadziłam ćwiczenia, konwersatoria i wykłady, m.in. „Historia Polski w latach 1795-1918” oraz zajęcia z zakresu statystyki i demografii, w czasie których poruszałam m.in. kwestie demografii oświatowej oraz metodologii badań ilościowych i jakościowych w naukach humanistycznych. Prowadziłam wykłady monograficzne i fakultatywne dotyczące kultury i edukacji w Polsce i Europie w dobie nowożytnej i najnowszej oraz zajęcia dla słuchaczy studiów podyplomowych „Nauczanie historii w szkole”. Pracując w Katedrze Historii Wychowania i Pedagogiki Uniwersytetu Łódzkiego prowadzę zajęcia dla studentów

---

(1850-08-05–1886-09), „Archivum Lithuanicum” 2012, t. XIV; A. Pekaniec, *Autobiografia w rodzinie, rodzina w autobiografii. Szkic historyczny*, „Państwo i Społeczeństwo” 2013, nr 3; K. Jakubiak, *Stan badań nad nauczaniem domowym dzieci polskich od XVIII do początków XX wieku w polskiej historiografii*, „Edukacja Elementarna” 2013, nr 4; N. Kapuścińska-Kmieciak, *Zdrada małżeńska w dziewiętnastowiecznych pałacach i dworach szlacheckich*, Łódź 2013; A. Matyska, *Transnational Families in the Making The Polish experience of living between Poland and Finland during and after the Cold War*, Tampere 2013; *Struktury demograficzne rodziny na ziemiach polskich do połowy XX wieku. Przegląd badań i problemów*, red. P. Guzowski, C. Kuklo, Białystok 2014; B. Kalinowska-Witek, *Rola, zadania i pozycja społeczna mężczyzny i kobiety w rodzinie w świetle wybranych czasopism kobiecych z lat 1864-1914*, „Wychowanie w Rodzinie” 2014, nr 2; S. Silska, M. Krawczyński, *Żywnie niemowląt na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku*, „Pediatria Polska” 2015, t. XC; J. Mułevičiūtė, *Apie britus Lietuvoje, arba Williamo Henry’o Langhorne’o kelionė į Veprius*, „Menotyra” 2015, t. 22, nr 4; E. Kolinko, *Amy Beck dzienniki dla dzieci (1865-1872)*, „Humanistyka XXI Wieku” 2015, nr 1; G. Liczbińska, E. Nowak, *Reproductive behaviour in the Lutheran urban family from historical Poland (the Parish of St. Peter from Poznań, the second half of the nineteenth century)*, „The History of the Family” 2015, t. XX; K. Kabacińska-Luczak, *Relacje rodzinne na łamach wybranej codziennej prasy wielkopolskiej w II połowie XIX wieku*, „Studia Edukacyjne” 2015, t. XXXV; eadem, *Zabawki dziecięce w Wielkim Księstwie Poznańskim – stan badań i prasowe możliwości źródłowe*, [w:] *Problemy opiekuńczo-wychowawcze w polskim czasopiśmiennictwie. Przeszłość i teraźniejszość*, red. R. Bednarz-Grzybek, M. Hajkowska, Lublin 2015.

na kierunku pedagogika. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych prowadzę wykład i ćwiczenia z przedmiotu „Historia wychowania i myśli pedagogicznej” oraz seminaria licencjackie i magisterskie. W sumie wypromowałam 98 prac licencjackich i 30 prac magisterskich z zakresu pedagogiki. Byłam recenzentem kilkudziesięciu prac dyplomowych. Pełne informacje na temat działalności dydaktycznej – załącznik nr 6 cz. I.

Biorę aktywny udział w działalności organizacyjnej Katedry Historii Wychowania i Pedeutologii oraz Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ. W 2013 r. byłam przewodniczącym Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej dla doboru kandydatów na studia stacjonarne. Byłam członkiem Komisji do weryfikacji umiejętności językowych studentów. Wchodzę w skład Komisji ds Systemu Antyplagiatowego w Katedrze Historii Wychowania i Pedeutologii UŁ i w Komisji Konkursowej (konkurs na stanowisko asystenta w w/w Katedrze). Jestem koordynatorem przedmiotu „Historia wychowania i myśli pedagogicznej”. Należałam do Komitetu Organizacyjnego Konferencji Naukowej „Działalność oficyn wydawniczych na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty w XIX i XX wieku” w Łodzi 15-16 października 2012 r. Byłam sekretarzem i członkiem Komitetu Naukowego II Konferencji Naukowej „Działalność oficyn wydawniczych na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty w XIX i XX wieku” w Łodzi 15-16 października 2014.

Wielokrotnie podejmowałam działania na rzecz popularyzacji nauki. W latach 2004-2006 organizowałam i prowadziłam zajęcia metodologiczne w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego dla studentów na kierunku historia na Wydziale Filologiczno-Historycznym UJK. Dla tej grupy studentów prowadziłam także na Starym Cmentarzu w Łodzi zajęcia, mające na celu propagowanie kultury „małej ojczyzny”. W ramach XIV Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki w Łodzi (9 kwietnia 2014) prowadziłam zajęcia dla młodzieży gimnazjalnej na temat: „Przeszłość Łodzi – balast czy trampolina? Kulturowe dziedzictwo regionu i jego wartości w życiu dzieci i młodzieży”. Opracowałam i prowadziłam zajęcia promujące naukę i kulturę dla uczniów łódzkich szkół podstawowych i gimnazjów. Szczegółowe informacje o działalności popularyzującej naukę – załącznik nr 6, cz. IV.

Aneta Brydycew